

16/5/84

Ηταν καιρός

Ηταν πιά καιρός να οργανωθούν σε σωματείο και οι ζωγράφοι, γλύπτες, χαράκτες της Θεσσαλονίκης και να 'ν αντιμετωπίσουν με όμοιοι τα προβλήματα τους, αλλά και για να προβάλλουν πιο ολοκληρωμένα τη δουλειά τους. Η αισιοδοξία ενισχύεται από το γεγονός ότι δέκιο και δραστήριοι άνθρωποι σαν το Νίκο Σαχίνη, τον Κώστα Λαχά, το Σωτήρη Ζερβόπουλο και τους άλλους άπαρτιαν την πρώτη διοίκηση του σωματείου. Και ίσως τώρα, με τις ενέργειες και τη βοήθεια του συλλόγου αυτού, επαναληφθεί ή άλλοτε πετυχημένη οργάνωση ετήσιων εκθέσεων Θεσσαλονικέων καλλιτεχνών. Είναι κάτι που λείπει και που θα συμβάλει στην ανάπτυξη της καλλιτεχνικής ζωής και κίνησης.

Θετική ψυχολογία

Ελάχιστα πολιτιστικές, αλλά πλούσια ψυχολογικές, οι εκδηλώσεις που οργάνωσε ο δήμος Θεσσαλονίκης κατά διαμερίσματα, το Μάιο έχουν την αίσια της καλής εννοούμενης ψυχολογίας του λαού. Βέβαια, θα ήταν σκοπιμότερο να δινόταν μεγαλύτερη σημασία στο χώρο της τέχνης και των γραμμάτων, να υπήρχε παρουσίαση καλύτερων θεατρικών έργων κλπ. Παύτως, το γεγονός ότι δίνεται σε πολλές ομάδες η δυνατότητα να παρουσιάσουν την ερασιτεχνική τους δουλειά, το μεράκι τους, αποτελεί θετικό στοιχείο κι ακόμη θετικό στοιχείο είναι ότι ενθαρρύνονται εκδηλώσεις στην κατεύθυνση που είναι αντίθετη από ψυχοφθόρες καταστάσεις. Καλύτερη η συναυλία και η παράσταση Καραγκιόζη από τα φλιμπέρκια ή τις «σούζες» με τα μηχανάκια. Εκείνο, όμως, που γιά μία ακόμη φορά θα πρέπει να ξεκαθαρίσει, είναι ότι το στοιχείο «τέχνη» είναι μειωμένο σε σχέση με τις υπολοίπες εκδηλώσεις και ίσως όχι τόσο σωστά δοσμένο όσο θα έπρεπε.

Άς προχωρήσει ο δήμος

Υπάρχουν δύο στοιχεία της καλλιτεχνικής ζωής που θέλει και μπορεί να λύσει ο δήμος. Το ένα είναι η οργάνωση χορωδίας, όπου όπως ξέρουμε έχει εγκριθεί πίστωση, υπάρχει η διοίκηση για τη κατάληξη, αλλά κάπου γίνεται σκόδαμια διαδικασία. Δεν είναι δυνατό να ξεπεραστούν εγχαίρα. Η χορωδία αυτή είναι απαραίτητη για τη συμπεριφορά, για πολλούς και διάφορους λόγους της φιλαρμονικής. Έχουμε δοχοληθεί πολλές φορές με το θέμα αυτό, αλλά δεν είδαμε κάποια θετική εξέλιξη και το πράγμα φαίνεται άκατονητό. Δεν είναι δυνατό να ζαπανώνται εκατομμύρια χωρίς το ανάλογο αποτέλεσμα. Και αυτό πρέπει να γίνει κατανοητό και από τους εργαζόμενους...

Μόδης, Ιων Δραγούμης, Πηνελόπη Δέλτα Ο Μακεδονικός Αγώνας στα έλληνικά βιβλία

Δυό μυθιοτορήματα του Γ. Δέλιου και έκδόσεις απομνημονευμάτων

λία ενός συγκρατημένου έρωτισμού. Γενικά η λαϊκή ψυχή προσώπων και γεγονότων διασώζεται όσο λιγές φορές μέσα στη λογοτεχνία μας, και παράλληλα η εξωτερική ήθογραφία υπερκοντιζεται από μία άνιχνευση του έθνικου, θαρρείς, ήθους όλων σχεδόν των εταίρων της «Βαλκανικής Βοδέλ».

τούμενες περιοχές της Μακεδονίας από το 1902 ως το 1904, στο Μοναστήρι, την Αχρίδα, την Κορυτσά, την Καστοριά, τη Σιάτιστα, την Κοζάνη, το Σιδηρόκαστρο, τις Σέρρες, τη Δράμα, την Καβάλα, το Νευροκόπι, το Μελένικο. Αλλά ο δάκλαιο το βιβλίο κυριαρχεί η προσωπικότητα του Παύλου Μελά. Το βιβλίο είναι γραμμένο σε μία άνετη δημοτική και αποτελεί ένα «μυθολογίο» γιά την ελληνομάχη της Μακεδονίας που δεχεται το συνεχές άμείλιτο κτυπήμα

τερα. Τα βιβλία αυτά είναι «Ο μάγικος» και «Στά μυστικά του βάλτου». Θα πρέπει να διευκρινισθεί ότι η Δέλτα ζώσε στα εξωτερικά, αλλά όταν ήρθε στην Ελλάδα ενδιαφέρθηκε γιά την ιστορία του Μακεδονικού Αγώνα και ανέζηρητα τα βιβλία της, είναι βέβαια ότι τα «Μυστικά του βάλτου» τα σχεδίασε από το 1915.

«Στά μυστικά του βάλτου» κυκλοφόρησαν το 1937, τε-

Μία ιστορική φωτογραφία. Ο Γεώργιος Μόδης φωτογράφησε τον Ήθη, ένα έρχεται στη Θεσσαλονίκη να αναλάβει γενικό διοικητή της απελευθερωμένης πόλης, με εκπαιδευτικούς των έθνολων δυνάμεις.

επισημαίνει και ο Λαούρδας με το δικό του τρόπο, γράφοντας ότι οι ιστορίες του Μόδη «είναι γραμμένες με άνεση, με χάρη, πολλές φορές με συμπόθεια ακόμη και γιά τους έχθρους, που επιτέλους άνθρωποι ήταν κι αυτοί, όσο κι αν ήταν παραστρατημένοι, θήματα του βαλκανικού έθνικισμού έναντιον της ελληνικής ύπεροχής στη Μακεδονία».

Γιά πολλά χρόνια ο Μόδης έμεινε άγνωστος και άδικημένος. Πρόσφατα όμως, υπάρχει μία τάση να αξιολογηθεί. Και δεν είναι τυχαία

λικά, αλλά ένα χρόνο νωρίτερα είχε κυκλοφορήσει «Ο μάγικος». Το ύλικό της γιά αυτά τα δύο βιβλία, η Δέλτα, το ήρθε από άφηγησεις Μακεδονομάχων και του Γερμανού Καραβαγγέλη στην γραμμάτεια της, από ιδιόγραφα σημειώματα και επίσημα έγγραφα. Οπως φαίνεται και από τα ίδια τα βιβλία της, η Δέλτα συγκέ-

Στους βάλτους

Στα χρόνια του Μακεδονικού Αγώνα έζησε και ο Πηνελόπη Δέλτα

Βουγιουκλάκη και Μπουτάσος στο «Βίκτωρ - Βικτώρια».

Θεατρικές παραστάσεις

«Βίκτωρ-Βικτώρια» από το Θίασο Βουγιουκλάκη
Η παράδοση του μουσικού ή δράμα και του θεάτρου-καμπαρέ είναι σχεδόν άνωπρωτη στην Ελλάδα και ότι γίνεται ως τώρα είναι κατά μίμηση ή συμπερασμό. Ετσι όσες άπόπειρες γίνονται στον χώρο αυτό, διαστικά και κακοχωρμένα, λόγω επιπόλαιης μεταφοράς ή άντιγραφή, μένον άπλιες άπόπειρες. Η παράσταση του «Βίκτωρ-Βικτώρια» από την Αλικη Βουγιουκλάκη και τους συνεργάτες της, χωρίς να ξεφεύγει από τον γενικό κανόνα, είχε το πρότερόμια μίας καλής επαγγελματικής δουλειάς, αλλά με άρκετά μειονεκτήματα έγγενη.

Το βασικό μειονέκτημα ήταν ότι ουσιαστικά δεν υπήρχε θεατρικός λόγος. Το κείμενο του έργου ήταν τρομαρ άδύνατο, παραρμιέμο μόνο τα μουσικά και χορευτικά μέρη και θύμιζε μέτριο κινηματογραφικό σενάριο (και ήταν φυσικό, μία και η κινηματογραφική καταγωγή) του έργου είναι δεδομένη, μεταφερμένο μάλιστα άδξεια, και επί πλέον, φορτωμένο με προθήκες άπαράδεκτες των ήθοπων. Και να σκεφτεί κανείς ότι το θέμα έδινε πολλές εύκαιρες όχι άπλιες γιά μία ενδιαφέρουσα πλοκή, αλλά και γιά μία διερεύνηση των εθουσιακών ιδιαιτεροτήτων, με την όλλαγή των φύλων και των έρωτικών διαδέσεων.

Είναι φανερό πως το δίωμο Πλωρίτη - Ρεμούνδου, μετά το «Μπρέχτ - Χίτλερ» που παρουσίασαν στο ΚΘΒΕ, ελκώθηκαν από το θέμα «Καμπαρέ - Γερμανία - άνωμαλίο» και θοσιζόμενοι στο άρχικό πλόν του Μπλέχη Εντουρνας (δημιουργού της άντίστοιχης αμερικανικής ταινίας), προσάθησαν να άδουσουν μία μουσική κωμωδία άλλά ελληνικά. Ο Ρεμούνδος έδειξε πως έχει εύρημοτικότητα, πολλές φορές καλό γούστο, αλλά και μία τάση ύπερβολής που ζήμωνει την δουλειά του. Μερικές φορές έστριψε και κίνησε σωστά σόναλο, άλλότε κατέφωγε σε τριμμένες λύσεις.

Εκείνο που έμνε να χαρεί ο θεατής ήταν το θέμα (μέ φροντίδα του Πάτσα, που έδωσε ένα χορηγικό λάουτρο στην παράσταση και πολλές φορές εφάνταστα κοστούμιο), η μουσική του Μικρούτσικου που ήταν τις πίο πολλές φορές εύχάριστη και το εύπρόσωπα, πιά δ ελληνικά δεδομένα, χορευτικά.

Οι ήθοποιό έπαιξαν στο έργο με την ψυχολογία του στέρ. Η Αλικη Βουγιουκλάκη έδειξε ότι κλείνει πάντα μέσα της μία άπεροσέκτη ζωτικότητα και σκληνή χάρη και μία ικανότητα γιά μόλους σαν της Βικτωρίας, ο Ηλίας Λογοθέτης έλομψε μέσα στο σόναλο με την άνεση του και το μπειδίο παιξιμό του (όσο κι αν κάποτε το άφηνε να κυλήσει στην ύπερβολή), ο Βλάσης Μπουτάσος δεν έπεισε, ο Γιώργος Μούσιουος θύμιζε ότι έχει κάποια μιά καλή φωνή και ο Μήλαρης Κατσούλης ότι άπέκτησε μία άμύμητητα και ένα μέτρο που δεν τα είχε παιδαύτερα.

Συμπέρασμα: Η Βουγιουκλάκη έκανε μία άπόπειρα να άλώσει το θεαμοτικό μουσικό, έπεισε ότι έχει έντονη αίσθηση σωστού επαγγελματισμού, πέτυχε να προωθήσει το είδος από πλάσιο των ελληνικών προσπαθειών, προσέθηκε από το έργο και από την αναπόφευκτη γιά το θέατρο του είδους αυτού έπισημη της έμπορικότητας. Κι ακόμη προσέθηκε από το ότι δεν υπάρχουν, τουλάχιστον προς το παρόν, άι δυνάμεις κείνες στον ελληνικό θεατρικό χώρο γιά παραστάσεις αυτού του είδους, κυρίως στον συγγραφικό, μουσικό και χορευτικό τομέο. Εται, ό,τι πέτυχε είναι ένα «ούν».

ΝΙΚΟΣ ΜΠΑΚΟΛΑΣ

Απαιτού στην Ελλάδα το έργο Οί «Αγροίκοι» του Γκολντόνι

... ..

Αλλά και σε άλλο βιβλίο

